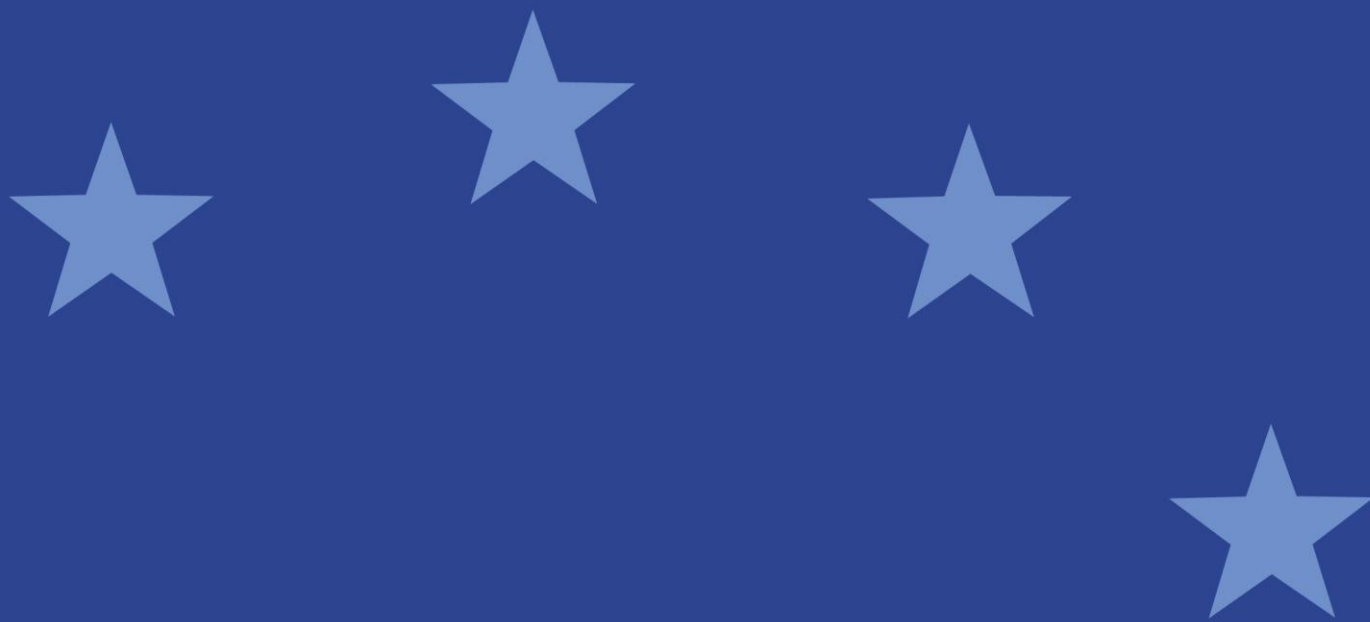

European Securities and
Markets Authority

Obecné pokyny

Obecné pokyny k vázanému prodeji

Obsah

1	Účel.....	3
2	Působnost.....	3
3	Určení	3
4	Dodržování, oznamovací povinnost a datum použitelnosti	4
5	Definice	5
6	Obecné pokyny k vázanému prodeji.....	6
7	Příklady nežádoucích postupů při vázaném prodeji.....	11

1 Účel

1. Hlavním účelem těchto obecných pokynů je stanovit soudržný a efektivní přístup k provádění dohledu nad institucemi příslušnými orgány, což přispěje ke zvýšení ochrany investorů v členských státech. Obecné pokyny proto pomohou vysvětlit očekávaný standard jednání a organizačních opatření očekávané v těchto institucích, které se zabývají vázaným prodejem, s cílem minimalizovat jakékoli související poškození investorů.

2 Působnost

2. Obecné pokyny se uplatní v souvislosti s vázaným prodejem ve smyslu čl. 4 odst. 1 bodu 42 směrnice MiFID II. Obecné pokyny se konkrétně vztahují na nabízení investiční služby spolu s jinou službou nebo produktem jakožto součást balíčku nebo jako podmínky stejné smlouvy či balíčku.
3. Vzhledem k výše uvedené definici by orgán ESMA chtěl upozornit na to, že na jednotlivé produkty nebo služby, které jsou předmětem vázaného prodeje uskutečňovaného institucí, nebo na balíček vytvořený na základě vázaného prodeje se mohou vztahovat jiná pravidla jednání (která stanoví jiné odvětvové právní předpisy EU než směrnice MiFID II). Nic v těchto obecných pokynech nemá vliv na povinnost institucí dodržovat takovéto příslušné požadavky.
4. Obecné pokyny se použijí na vázané a sdružené balíčky, pokud je nezakazují právní předpisy vztahující se na produkty či služby, které jsou součástí balíčku.

3 Určení

5. Obecné pokyny jsou určeny příslušným orgánům vykonávajícím dohled nad institucemi, které jsou předmětem těchto směrnic:
 - a. směrnice o trzích finančních nástrojů (přepracované znění) (směrnice 2014/65/EU – MiFID II);
 - b. směrnice o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se subjektů kolektivního investování do převoditelných cenných papírů (směrnice 2009/65/ES – směrnice o SKIPCP);
 - c. směrnice o správcích alternativních investičních fondů (směrnice 2011/61/EU – AIFMD).

4 Dodržování, oznamovací povinnost a datum použitelnosti

Status obecných pokynů

6. Tyto obecné pokyny se vydávají v souladu s článkem 16 nařízení o orgánu ESMA. V souladu s odstavcem 3 uvedeného článku příslušné orgány vynaloží veškeré úsilí, aby se těmito obecnými pokyny řídily. Příslušné orgány, na které se tyto obecné pokyny vztahují, by se jimi měly řídit tak, že je odpovídajícím způsobem začlení do svých postupů dohledu (např. změnou svého regulačního rámce nebo svých postupů dohledu).
7. V souladu s čl. 24 odst. 11 směrnice MiFID II orgán ESMA při vypracovávání těchto obecných pokynů spolupracoval s orgány EBA a EIOPA.
8. Tyto obecné pokyny se použijí od 3. ledna 2018.

Oznamovací povinnost

9. Příslušné orgány, na které se tyto obecné pokyny vztahují, jsou povinny orgánu ESMA na adresu cross-selling1861@esma.europa.eu oznámit, zda se těmito obecnými pokyny řídí nebo hodlají řídit, a případně uvést důvody, proč se jimi neřídí nebo nehodlají řídit, a to do dvou měsíců od data, kdy orgán ESMA zveřejní přeložená znění těchto obecných pokynů. V případě, že příslušné orgány v uvedené lhůtě nezareagují, bude se mít za to, že se obecnými pokyny neřídí. Vzor oznámení je k dispozici na internetových stránkách orgánu ESMA.
10. Tam, kde je to vhodné, jsou obecné pokyny uvedené v odstavcích níže doplněny jedním či několika příklady. Příklady podrobněji ukazují, jak instituce mohou v praxi dodržovat jednotlivé obecné pokyny (zavedené příslušnými orgány). Mohou však existovat i jiné způsoby uplatňování těchto obecných pokynů v praxi, pro něž se instituce může rozhodnout.

5 Definice

11. Není-li uvedeno jinak, mají výrazy použité ve směrnici MiFID II stejný význam i v těchto obecných pokynech. Kromě toho pro účely těchto obecných pokynů platí tyto definice:

<i>Instituce</i>	Tito účastníci finančního trhu: <ul style="list-style-type: none">a) investiční podniky (jak je definuje čl. 4 odst. 1 bod 1 směrnice MiFID II);b) úvěrové instituce (jak je definuje čl. 4 odst. 1 bod 1 nařízení (EU) č. 575/2013) při poskytování investičních služeb a vykonávání investičních činností ve smyslu čl. 4 odst. 1 bodu 2 směrnice MiFID II;c) správcovské společnosti (jak je definuje čl. 2 odst. 1 písm. b) směrnice 2009/65/ES) při poskytování služeb v souladu s čl. 6 odst. 3 směrnice 2009/65/ES) ad) správci nesamosprávného alternativního investičního fondu (jak je definuje čl. 5 odst. 1 písm. a) směrnice 2011/61/EU) při poskytování služeb v souladu s čl. 6 odst. 4 směrnice 2011/61/EU).
<i>Sdružený balíček</i>	Balíček produktů anebo služeb, v rámci kterého je každý z nabízených produktů nebo služeb k dispozici samostatně a klient se může rozhodnout od instituce zakoupit jednotlivé složky balíčku zvlášť.
<i>Vázaný balíček</i>	Balíček produktů anebo služeb, ze kterých alespoň jeden není klientům instituce dostupný samostatně.
<i>Složka</i>	Samostatný produkt anebo služba, která je součástí sdruženého balíčku nebo vázaného balíčku.

6 Obecné pokyny k vázanému prodeji

Zveřejnění úplných informací o cenách a nákladech

Obecný pokyn č. 1

12. Příslušné orgány, které vykonávají dohled nad institucemi, jež distribuují vázané nebo sdružené balíčky, by měly po institucích požadovat, aby zajistily, že klientům jsou poskytovány informace o ceně balíčku a jeho jednotlivých složek.
13. Příslušné orgány, které vykonávají dohled nad institucemi, jež distribuují vázané nebo sdružené balíčky, by měly po institucích požadovat, aby zajistily, že klientům jsou poskytovány jasné informace o rozdělení a sloučení všech příslušných známých nákladů souvisejících se zakoupením balíčku a jeho složek, jako jsou administrativní poplatky, transakční náklady a sankční poplatky za prodej produktu před splatností nebo za předčasné splacení. Nelze-li náklady přesně vypočítat předem, ale klientům po zakoupení balíčku přesto vzniknou, měl by příslušný orgán po instituci požadovat, aby poskytla odhad těchto nákladů založený na přiměřených předpokladech.

Názorný příklad

Při vázaném prodeji úrokového swapu s úvěrem s variabilní úrokovou sazbou, který klientovi umožňuje zajistit úrokové riziko (tj. klient vymění pohyblivou sazbu za fixní úrokovou sazbu), instituce poskytuje klientovi klíčové informace o všech aspektech swapové smlouvy, které významným způsobem ovlivní náklady, jež klientovi vzniknou, jako je například potenciální platební závazek klienta v případě změny úrokových sazeb a poplatky za ukončení swapové smlouvy.

Zřetelné uvedení informací o ceně a nákladech a jejich včasné sdělení

Obecný pokyn č. 2

14. Příslušné orgány, které vykonávají dohled nad institucemi, jež distribuují vázané nebo sdružené balíčky, by měly po institucích požadovat, aby zajistily, že informace o ceně a veškerých příslušných nákladech balíčku a jeho jednotlivých složek jsou klientovi poskytnuty včas před tím, než bude vázaný smlouvou, aby mohl učinit informované rozhodnutí.

Obecný pokyn č. 3

15. Příslušné orgány, které vykonávají dohled nad institucemi, jež distribuují vázané nebo sdružené balíčky, by měly po institucích požadovat, aby zajistily, že informace o ceně a nákladech balíčku a jeho složek jsou klientům sdělovány zřetelně, přesně a srozumitelně (s vysvětlením veškerých odborných výrazů).
16. Příslušné orgány, které vykonávají dohled nad institucemi, jež distribuují vázané nebo sdružené balíčky, by měly po institucích požadovat, aby při propagaci jakékoli složky, která

bude součástí sdruženého nebo vázaného balíčku, zajistily, že informace o ceně a nákladech těchto složek jsou uvedeny stejně výrazně, aby klient mohl řádně a rychle rozeznat, jaké náklady mu v případě zakoupení složky v rámci balíčku vzniknou.

Názorné příklady

- 1) *Příslušné informace o ceně a nákladech jednotlivých složek, které instituce zamýšlí prodávat jako balíček, jsou v jakémkoli propagačním sdělení, které instituce používá, uvedeny stejným písmem. Příslušné informace o jedné ze složek nejsou zdůrazňovány větším či tučnějším písmem.*
- 2) *V případě prodeje přes internet nebo prostřednictvím jiného komunikačního kanálu, kdy se na prodeji přímo nepodílí pracovník prodeje, jsou informace o ceně a nákladech na oba produkty, které jsou součástí balíčku, uvedeny na příslušných internetových stránkách včas a tak, aby je klienti snadno našli, tj. informace o ceně a nákladech jakéhokoli produktu, který bude součástí sdruženého balíčku, nejsou uvedeny nebo „skryty“ ve spodní části prodejního formuláře instituce dostupného na internetu.*

Obecný pokyn č. 4

17. Příslušné orgány, které vykonávají dohled nad institucemi, jež distribuují vázané nebo sdružené balíčky, by měly po institucích požadovat, aby zajistily, že informace o ceně a nákladech nejsou klientům předkládány způsobem, který je zavádějící, zkrsluje nebo zastírá skutečné náklady klienta či znemožňuje smysluplné porovnání s alternativními produkty.

Kompletní sdělení klíčových informací o aspektech, které se netýkají ceny, a případných rizicích

Obecný pokyn č. 5

18. Příslušné orgány, které vykonávají dohled nad institucemi, jež distribuují vázané nebo sdružené balíčky, by měly po institucích požadovat, aby klientům poskytovaly klíčové informace o aspektech, které se netýkají ceny, a případných rizicích jednotlivých složek balíčku, a to zejména o tom, jak se rizika mění v důsledku zakoupení sdruženého balíčku v porovnání se zakoupením každé složky zvlášť.

Názorný příklad

Instituce nabízí spořicí účet se zvýhodněnou úrokovou sazbou pouze v případě, že si jej klient zakoupí společně se strukturovaným nástrojem. V tomto případě se míra rizika celkového balíčku liší od rizik, která představuje samotný spořicí účet: počáteční kapitál na spořicím účtu je zajištěn a jedinou proměnnou je vyplácený úrok. Počáteční kapitál investovaný do strukturovaného investičního produktu však zajištěn být nemusí, a proto o něj klient může částečně či zcela přijít. V tomto příkladu se rizikové profily jednotlivých složek evidentně výrazně liší a při jejich zkombinování by míra rizika strukturovaného produktu mohla nepříznivě ovlivnit bezpečnost spořicího produktu do té míry, že se celkový

rizikový profil balíčku výrazně zvýší. Instituce musí klienta jasně informovat o tom, jak se změní riziko při zakoupení sdruženého balíčku v porovnání s tím, kdyby si zakoupil jednotlivé složky zvlášť.

Zřetelné uvedení klíčových informací o aspektech, které se netýkají ceny, a případných rizicích a jejich včasné sdělení

Obecný pokyn č. 6

19. Příslušné orgány, které vykonávají dohled nad institucemi, jež distribuují vázané nebo sdružené balíčky, by měly po institucích požadovat, aby informace o aspektech, které se netýkají ceny, a příslušných rizicích klientům sdělovaly se stejným důrazem a váhou jako informace o ceně a nákladech složek nebo sdruženého nebo vázaného balíčku, a to srozumitelným způsobem (s vysvětlením veškerých odborných výrazů) a včas před tím, než bude klient vázán smlouvou.
20. Příslušné orgány, které vykonávají dohled nad institucemi, jež distribuují vázané nebo sdružené balíčky, by měly po institucích také požadovat, aby zajistily, že informace o aspektech, které se netýkají ceny, a rizicích balíčku jsou klientům prezentovány způsobem, který není zavádějící nebo který nezkresluje jejich dopad na klienta.

Názorné příklady

- 1) *Instituce klienta upozorňuje na případná omezení a rizika vázaného nebo sdruženého balíčku a složek balíčku a pomáhá mu orientovat se v důležitých informacích o klíčových výhodách a případných omezeních a rizicích balíčku a jednotlivých složek. Pracovník prodeje důkladně a včas (tj. předtím, než bude klient vázán smlouvou) klientovi vysvětlí, jak se tyto aspekty, které se netýkají ceny, významně mění podle toho, i) zda zakoupí určitou složku a ii) kterou složku si vybere. Instituce upozorní klienta, který má zájem o vázaný balíček, na celkové výhody a případná omezení a rizika balíčku.*
- 2) *Instituce se nespolehá jen na obecný odkaz na své obchodní podmínky, pokud jde o sdělování klíčových informací, které se netýkají ceny, klientům nebo upozorňování na ně. Namísto toho klientovi srozumitelně vysvětlí (případná) rizika a informace netýkající se ceny.*

Zřetelné uvedení a sdělení „možnosti volby u nákupu“

Obecný pokyn č. 7

21. Příslušné orgány, které vykonávají dohled nad institucemi, jež distribuují sdružené nebo vázané balíčky, by měly po institucích požadovat, aby zajistily, že klienti jsou řádně informováni o tom, zda je možné koupit si jednotlivé složky zvlášť, tj. zda si klienti mohou vybrat, jaký produkt si koupí, nebo v rozsahu, v jakém to umožňují odvětvové právní předpisy, zda je nutné, aby si klient koupil jednu ze složek, aby si mohl koupit jeden z dalších produktů instituce.

22. Příslušné orgány, které vykonávají dohled nad institucemi, jež distribuují sdružené balíčky, by měly po institucích požadovat, aby zajistily, že možnosti nákupu jsou koncipované tak, aby klientům umožňovaly aktivně si vybrat, co si koupí, a tak se vědomě rozhodnout, zda si koupí určitou složku nebo sdružený balíček. Příslušné orgány by proto měly po institucích požadovat, aby zajistily, že při vázaném prodeji jednoho produktu nebo služby s jiným produktem či službou nepoužívají předem zaškrtnutá políčka (v prodejním dokumentu dostupném na internetu nebo v jakémkoli jiném prodejním dokumentu).
23. Příslušné orgány, které vykonávají dohled nad institucemi, jež distribuují sdružené balíčky, by měly po institucích požadovat, aby zajistily prezentování možností nákupu tak, aby nevznikl falešný dojem, že nákup sdruženého balíčku je povinný, když se ve skutečnosti jedná o volitelný nákup.

Názorné příklady

- 1) *Instituce nabízí řadu různých investičních produktů. Instituce jasně stanoví, jaké má klient možnosti. Například je jasné, že klient má možnost koupit si službu, která spočívá pouze v provádění jeho pokynů, bez dalších produktů, jako je analýza tržních dat a finanční analýza. Podobně je jasné, zda je možnost volby klienta omezena na konkrétní balíčky složek nebo zda si může vybrat libovolnou kombinaci složek.*
- 2) *Možnost zakoupení sdruženého balíčku obsahujícího službu, která spočívá pouze v provádění pokynů klienta a průzkumy trhu na internetových stránkách instituce pro prodej produktů/služeb je ponechána nezaškrtnutá. Klient se musí rozhodnout, zda si produkt koupí, zaškrtnutím odpovědi „ano“ na jednoduchou otázku, zda si chce k „hlavnímu“ produktu zakoupit doplňkový produkt (v tomto případě průzkum trhu) (a tím pádem sdružený balíček).*

Vhodná odborná příprava příslušných pracovníků

Obecný pokyn č. 8

24. Příslušné orgány, které vykonávají dohled nad institucemi, jež distribuují vázané nebo sdružené balíčky, by měly po institucích požadovat, aby zajistily vhodnou odbornou přípravu pracovníků, kteří mají na starosti distribuci jednotlivých produktů prodávaných jako součást balíčku, včetně případného školení zaměřeného na vázaný prodej. Odborná příprava pracovníků by měla zajistit, že pracovníci budou obeznámeni s příslušnými riziky jednotlivých složek a sdruženého nebo vázaného balíčku a budou schopni je srozumitelným způsobem (nikoli pomocí odborných výrazů) sdělit klientům.

Střety zájmů ve strukturách odměňování pracovníků prodeje

Obecný pokyn č. 9

25. Příslušné orgány, které vykonávají dohled nad institucemi, jež distribuují vázané nebo sdružené balíčky, by měly po institucích požadovat, aby zajistily zavedení vhodných modelů odměňování a prodejních pobídek podporujících odpovědné obchodní chování,

spravedlivé zacházení s klienty a předcházení střetům zájmů pracovníků prodávajících vázané a sdružené balíčky a jejich monitorování vrcholným vedením.

Názorné příklady

- 1) *Instituce nepoužívá politiky odměňování, postupy a výkonnostní soutěže, které podněcují pracovníky prodeje, kteří mohou být odměňováni formou provizí, aby podporovali prodej sdružených balíčků, čímž by mohli podněcovat zbytečný/nehodný prodej kterékoli složky balíčku nebo celého balíčku. Pokud by například pracovníci prodeje dostávali pobídky k vázanému prodeji úvěru s makléřským účtem, pak by v důsledku této struktury odměňování hrozilo riziko pobízení k potenciálnímu nevhodnému prodeji úvěru, a tím i celého balíčku.*
- 2) *Instituce neuplatňuje politiky a postupy odměňování, které významným způsobem snižují základní plat pracovníků v případě nedodržení konkrétního prodejního cíle ve vztahu ke sdruženým nebo vázaným balíčkům, čímž snižuje riziko, že pracovník prodeje bude sdružený balíček prodávat nevhodným způsobem, aby se takovému snížení vyhnul.*
- 3) *V případě nesplnění prodejního cíle nebo limitu stanoveného pro sdružené balíčky instituce nepřistupuje ke snížení bonusů nebo pobídkových plateb vyplácených pracovníkům prodeje.*

Právo na odstoupení od smlouvy po prodeji

Obecný pokyn č. 10

26. Příslušné orgány, které vykonávají dohled nad institucemi, jež distribuují vázané nebo sdružené balíčky, by měly po institucích požadovat, aby zajistily, že v případě, že se na jednu či více složek balíčku vztahuje „lhůta na rozmyšlenou“ nebo právo odstoupit od smlouvy po prodeji (pokud byly složky prodány zvlášť), se tato práva vztahují i na dané složky v rámci balíčku.
27. Příslušné orgány, které vykonávají dohled nad institucemi, jež distribuují vázané nebo sdružené balíčky, by měly po institucích požadovat, aby zajistily, že klienti mohou následně rozdělit produkty sdružené v rámci nabídky vázaného prodeje bez neúměrných sankcí, pokud neexistují oprávněné důvody, proč to není možné.

7 Příklady nežádoucích postupů při vázaném prodeji

28. Níže uvedené příklady poskytují v souladu s čl. 24 odst. 11 směrnice MiFID II nevyčerpávající výčet situací, v nichž vázaný prodej není v souladu s povinnostmi stanovenými v čl. 24 odst. 1 směrnice MiFID II.

Příklady s finančním poškozením

Příklad 1

Instituce nabízí dva produkty v jednom balíčku, přičemž cena nabídky je vyšší než cena jednotlivých složek, které tatáž instituce nabízí zvlášť (pokud produkty mají v obou případech stejné vlastnosti).

Příklad 2

Instituce se snaží klienta přimět, aby si koupil nabídku v rámci vázaného prodeje, tím, že prostřednictvím reklamy/propagace zdůrazňuje, že v den prodeje budou celkové náklady a poplatky, které bude muset klient uhradit, nižší než souhrnná cena jednotlivých složek prodávaných zvlášť, zatímco ve skutečnosti je již naplánováno, že tyto náklady a poplatky postupně vzrostou, například vlivem akumulace provozních nákladů/poplatků.

Příklad 3

Nevrácení části poměrné části předem uhrazeného pojistného za pojištění, které je součástí balíčku, po ukončení investiční služby, která byla prodána společně s ním, když pojištění není nadále platné.

Příklad se škodou způsobenou omezenou mobilitou

Příklad 4

Účtování neúměrně vysokých poplatků za předčasné ukončení v případě vedlejšího pojistného produktu, pokud klient chce pojištění nahradit pojištěním nabízeným alternativním poskytovatelem, nebo vyhrožování ukončením smluvního vztahu v souvislosti s jiným produktem zahrnutým v balíčku.

Příklad zakoupení nechtěných či nadbytečných produktů

Příklad 5

Nabízení produktu sdruženého s jiným produktem, který klient nepožadoval, když si je instituce vědoma nebo by si měla být vědoma toho, že produkt zbytečně duplikuje jiný produkt, který klient již má, a nepřináší mu prospěch (i z toho důvodu, že klient není pro tento produkt způsobilý).